

3. Латковська Т. А. Підвищення рівня фінансової грамотності та фінансової освіти – виклик сучасності. *Наукові праці Національного університету "Одеська юридична академія"*. 2013. Т. 13. С. 429-438. URL: <http://surl.li/mwwii>

4. Юрій С. І., Кізіма Т. О. Фінансова грамотність населення в діалектиці сучасних освітніх тенденцій. *Фінанси України*. 2012. № 2. С. 16-25. URL: https://finukr.org.ua/docs/FU_12_02_016_uk.pdf.

5. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. UDC: <http://surl.li/cvpla>

6. Гапард. UDC: <https://harazd.bank.gov.ua>.

ПОРЯДОК ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ ЗБИТКІВ І ВТРАТ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ У РЕЗУЛЬТАТІ БОЙОВИХ ДІЙ

Єремян О. М., канд. екон. наук, доцент, Уманський І. В., магістр, Херсонський національний технічний університет (м. Хмельницький)

Торговельне підприємство самостійно визначає перелік статей витрат, яку варто використовувати для формування інформаційної бази з метою прийняття ефективних управлінських рішень. Наразі можлива така категорія додаткових витрат вітчизняних підприємств, як пошкодження або втрати майна у результаті бойових дій. Заходи, облік і документальне оформлення таких втрат представлені у таблицях 1, 2.

Таблиця 1 – Відображення в обліку збитків і втрат торговельних підприємств, у зв'язку з пошкодженням або знищенням майна у результаті бойових дій

Збитки і витрати	Заходи	Облік, документальне оформлення, відображення у звітності
1	2	3
Втрата або пошкодження: основних засобів, нематеріальних активів, запасів, товарів	Проведення інвентаризації: при можливості - одразу, якщо ведуться бойові дії, – коли буде безпечний і безперешкодний доступ уповноважених осіб до активів, первинних документів і реєстрів обліку, в яких відображено активи, зобов'язання та власний капітал підприємства чи його відокремленого підрозділу.	Формування: інвентаризаційного опису, порівняльних відомостей, протокол інвентаризаційної комісії. Фіксація на фото і відео заподіяних збитків, залучення оцінщика. Оформлення списання або оприбуткування активів документально звичайними документами. Якщо знищені або пошкоджені, припинення визнання як активу. Якщо активи на невідконтрольних територіях, припинення визнання як активу або нарахування знецінення.

Документальне оформлення таких операцій є важливим не тільки з точки зору формування достовірної звітності, а й можливих відшкодувань у майбутньому.

Таблиця 2 – Документи, на підставі яких відбувається списання активів, що були зіпсовані, знищені внаслідок бойових дій

Документ	Призначення
1	2
Сертифікат торгово-промислової палати України	під кожен окрему подію (якщо можливо)
Акти ДСНС/органів місцевої влади	підтвердження про руйнування/знищення
Акти інвентаризації основних засобів/запасів	підтвердження руйнування/знищення
Інші документи	що можуть підтвердити факт знищення, неможливість використання товарів/основних засобів/запасів

Достовірність руйнувань або знищення майна суб'єкта господарювання підтверджується проведенням інвентаризації. Якщо ж можливості провести інвентаризацію немає, згідно з п. 8 розд. I Положення № 879 підприємства, що розміщені на тимчасово окупованій території та/або на території проведення антитерористичної операції (або їх структурні підрозділи (відокремлене майно) перебувають на зазначених територіях), проводять інвентаризацію, тоді, коли стане можливим забезпечити безпечний та безперешкодний доступ уповноважених осіб до активів, первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку, в яких відображені зобов'язання та власний капітал цих підприємств [1].

Згідно з Законом 671/97-ВР форс-мажорні обставини, до яких належить і збройна агресія росії, повинна затверджуватися відповідним сертифікатом, який видається Торгово-промисловою палатою [2]. Але відносно сертифікату про форс-мажор, то Торгово-промислова палата ще на початку війни наголосила про спрощений порядок засвідчення форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили). А саме – видала загальний лист, у якому визнавала цю війну форс-мажором [3]. Тому, у разі необхідності або бажання можна отримати такий сертифікат.

Отже, на нашу думку, у разі неможливості проведення інвентаризації через бойові дії, списання або несписання активів, контроль яких підприємство фактично втратило, зараз належить до компетенції його керівника. Врешті-решт, саме він підписує фінансову звітність та разом із головним бухгалтером відповідає за достовірність зазначених у балансі даних і приймає рішення щодо відповідності того чи іншого об'єкту критеріям визнання активом.

Список використаних джерел:

1. Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань : Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення 14.11.2023).
2. Про торгово-промислові палати в Україні : Закон України від 02.12.1997 № 671/97-ВР. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://ucci.org.ua/uploads/files/621cba543cda9382669631.pdf> (дата звернення 14.11.2023).
3. Лист торгово-промислової палати України від 28.02.2022 № 2024/02.0-7.1. URL: <https://ucci.org.ua/uploads/files/621cba543cda9382669631.pdf> (дата звернення 14.11.2023).